

Til: MN- fakultetsstyret

Sakstype: Orienteringssak
Saksnr.: 52/16
Møtedato: 8. desember 2016
Notatdato: 25. november 2016
Saksbehandler: Bjørg Mikalsen

Sakstittel: Vitenskapsombud

Tidligere vedtak i saken / Plandokumenter / Henvisning til lovverk etc.:

Høsten 2014 mottok styret ved UiO et forslag fra styremedlem Professor Kristian Gundersen om å opprette et vitenskapsombud. Forslaget har vært drøftet i Universitetsstyret flere ganger, og det har vært gjort analyser over områder som ikke er godt nok dekket med dagens ordninger.

I møte 8. desember 2015 vedtok styret å opprette en ordning med vitenskapsombud ved UiO og ba universitetsdirektøren utarbeide et mandat for ordningen.

I møte 20. og 21. juni 2016 vedtok Universitetsstyret vitenskapsombudenes mandat (se vedlegg) og oppfølging av vedtaket ble drøftet på Dekanmøtet 2. november 2016.

Hovedformålet med vitenskapsombudet er å gi veiledning og råd til en vitenskapelig ansatt i forskningsetiske spørsmål. Vitenskapsombudet skal være lett tilgjengelig og et sted en ansatt enkelt kan ta kontakt for en uforpliktende og uformell samtale.

Vitenskapsombudene vil bli ansatt på åremål i en stillingsprosent som samarbeidende fakultet avgjør i opptil 40 %. Åremålsperioden er på fem år og ordningen skal evalueres etter fem år.

De viktigste problemstillingene:

Vedtaket i universitetsstyret innebærer at det vil bli opprettet to stillinger som vitenskapsombud ved UiO, HumSam vil ha et felles ombud og det andre ombudet vil være tilknyttet MedNat. Det er foreslått at for sistnevnte kan det være aktuelt med en utvidelse av dagens ordning på Det medisinske fakultet.

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet har tatt initiell kontakt med Det medisinske fakultet vedrørende opprettelsen av en felles ordning med vitenskapsombud. Universitetsledelsen forventer at stillingene blir besatt primo 2017.

Vedlegg:

Mandat for vitenskapsombudene.

Saksnr.: 2014/11710

Dato: 21.6.2016

MANDAT FOR VITENSKAPSOMBUD - UNIVERSITETET I OSLO

1. FORMÅL

Hovedformålet med vitenskapsombudet er å gi veiledning og råd til en vitenskapelig ansatt i forskningsetiske spørsmål. Vitenskapsombudet skal være lett tilgjengelig og et sted en ansatt kan ta kontakt for en uforpliktende og uformell samtale.

Ombudet vil hovedsakelig bli bragt inn i en sak av en ansatt og ha rolle som rådgiver. Vitenskapsombudet står fritt til å uttale seg til enhver tid og det skal legges til rette for at vitenskapsombudet blir hørt. Vitenskapsombudet kan orientere fakultetsledelsen ved det aktuelle fakultet om krevende saker dersom vitenskapsombudet fritas for taushetsplikten.

2. VIRKEOMRÅDE

Vitenskapsombudet er et tilbud forbeholdt de vitenskapelig ansatte ved UiO. Med vitenskapelig ansatte menes i denne sammenheng professorer, førsteamanuenser, lektorer, forskere, PhD-kandidater og postdoc. Også øvrige ansatte som jobber med forskningsrelaterte problemstillinger kan oppsøke vitenskapsombudet for bistand.

Vitenskapsombudet skal være uavhengig, og kan ikke være en del av ledelseslinjen ved universitetet. Vitenskapsombudet skal ikke ha bindinger til enhetens ledelse som svekker dets uavhengighet.

For saker som gjelder vitenskapelig uredelighet, slik det er definert i mandatet for Forskningsetisk utvalg og i utkast til endring i forskningsetikkloven, skal vitenskapsombudet henvise disse til Forskningsetisk utvalg ved UiO (FEU).

3. VITENSKAPSOMBUDETS ROLLE

a) VITENSKAPSOMBUDETS KOMPETANSE

Vitenskapsombudet skal ha god kunnskap om de fagområder som fakultetene forvalter. Ombudet skal ha kjennskap til UiOs beslutnings- og organisasjonsstruktur, god kunnskap om forskningsetikk samt lover og regler som regulerer forskningen.

Vitenskapsombudet kan ikke være partsrepresentant i forskningsetiske saker. Ombudet har ikke avgjørelsesmyndighet og er heller ikke klage eller ankeinstans for saker som i henhold til mandatet for *Forskningsetisk utvalg* er behandlet i utvalget, andre instanser eller enheter ved UiO.

b) VITENSKAPSOMBUDETS OPPGAVER

1. Rådgiver

Vitenskapsombudets oppgave er å være rådgiver for vitenskapelige ansatte som har behov for å drøfte forskningsetiske problemstillinger, eksempelvis i saker knyttet til sampublisering og medforfatterskap.

Ombudet kan ikke avgjøre om den ansatte skal bringe saken videre, men kan gi råd om videre saksbehandling og til hvilken instans. Ombudet skal bidra til at saken løses så tidlig som mulig og på lavest mulig nivå i organisasjonen, men der den har sin tilhørighet.

Det er vitenskapsombudet som avgjør om dette er en sak for ombudet. Dersom ombudet velger å ikke gi bistand i en sak, må det avgis en skriftlig begrunnelse til den som har oppsøkt ombudet. Avgjørelsen er endelig og kan ikke påklages.

2. Uformell meglingsrolle

For å få løst en sak så tidlig som mulig og så fremt alle parter er enige, kan vitenskapsombudet opptre som en uformell megler mellom vitenskapelig ansatte som er uenige i en sak innenfor vitenskapsombudets virkeområde. Vitenskapsombudet må da i forkant vurdere sin habilitet i saken.

3. ORGANISERING AV VITENSKAPSOMBUD

Det vil bli opprettet to stillinger som vitenskapsombud ved UiO, HumSam vil ha et felles ombud og det andre ombudet vil være tilknyttet MedNat. Vitenskapsombudene vil bli ansatt på åremål i en stillingsprosent som samarbeidende fakultet avgjør i opptil 40 %. Åremålsperioden er på fem år og ordningen skal evalueres etter fem år. Det er samarbeidende fakultet som sørger for at det etableres en ordning med vitenskapsombud og som legger til rette slik at vitenskapsombudet har de nødvendige fasiliteter for å kunne utføre oppgavene i henhold til mandatet. Alle enheter plikter å imøtekomme forespørsler fra ombudet.

Det er kun Universitetsstyret som kan endre mandatet til vitenskapsombudet.

4. TAUSHETSPLIKT

Vitenskapsombudet har taushetsplikt i henhold til forvaltningslovens § 13.

5. ÅRSRAPPORT

Vitenskapsombudet skal avgi anonymisert årsrapport til fakultetsledelsene og fakultetsstyrene. Anonymisert årsrapport skal legges frem for Universitetsstyret og Forskningsetisk utvalg ved UiO til orientering.